

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

SCENARIUSZ SZKOLENIA

Wspomaganie przedszkoli w rozwijaniu kompetencji
kluczowych dzieci

CZĘŚĆ STACJONARNA

Autor: Anna Dudek

Lublin, 2018

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztacania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor
ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

SCENARIUSZ SZKOLENIA

Wspomaganie przedszkoli w rozwijaniu kompetencji kluczowych dzieci

Wprowadzenie

Scenariusz szkolenia został opracowany w oparciu o ramowy program szkolenia przygotowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach projektu pozakonkursowego pn. *Zwiększenie skuteczności działań pracowników systemu wspomagania i trenerów w zakresie kształcenia u uczniów kompetencji kluczowych* (PO WER Dz. 2.10 Typ 1).

Szkolenie składa się z 8 modułów realizowanych w praktycznej formie warsztatowej. Stanowią one logiczny ciąg myślowy. Scenariusz szkolenia zawiera liczne odwołania do osobistych dotychczasowych doświadczeń uczestników. Bazuje na posiadanej wiedzy, umiejętnościach i kompetencjach nauczycielskich. Opiera się na wzajemnym uczeniu się i dobieraniu adekwatnych form pracy w zależności od potencjału, potrzeb i warunków uczenia się grupy. Odnosi się do określonego etapu kształcenia zapewniając łagodne przejście z etapu przedszkolnego do I etapu edukacji, z pierwszego do drugiego i na kolejne etapy. Umiejętnie łączy rozwijanie różnych kompetencji kluczowych w obrębie każdego z etapów w określonych 5 kompetencjach kluczowych: 1. cyfrowych (TIK), 2. matematyczno-przyrodniczych, 3. porozumiewania się w językach obcych, 4. postaw - innowacyjności, kreatywności i pracy zespołowej, 5. umiejętności uczenia się – poprzez nauczanie eksperymentalne i doświadczanie. Szkolenie uwzględni specyfikę wychowania przedszkolnego skupionego na rozwijaniu wszystkich kompetencji kluczowych w różnorodnych formach uczenia się.

Uczestnictwo w szkoleniu stanowi przygotowanie do pełnienia roli osoby wspomagającej proces rozwoju szkoły w określonym obszarze kompetencji kluczowej. Planowane formy ćwiczeniowe zachęcają do wysokiej aktywności, rozwoju kreatywności uczestników oraz podejmowania odpowiednich kroków w kierunku własnego rozwoju i wspierania rozwoju szkoły. Organizacja szkolenia w trzech 3-dniowych spotkaniach stacjonarnych oraz w szkoleniu learningowym pomiędzy nimi pozwala na wykorzystanie optymalnych warunków i możliwości osiągnięcia wysokiej efektywności przekładającej się na bezpośrednie zastosowanie nabytych umiejętności w praktyce pedagogicznej.

Każdy moduł szkoleniowy kończy ćwiczenie z zakresu praktycznego wspomagania szkoły: określania obszaru kompetencji kluczowych, doboru i wykorzystania narzędzi diagnostycznych, sposobów i form prowadzenia wspomagania, refleksji nad posiadanymi zasobami i elementy planowania rozwoju własnego jako uczestnika szkolenia.

Wskazówki metodyczne dla trenera:

Scenariusz szkolenia zawiera szeroki zbiór możliwości i form prowadzenia szkolenia. W dostosowaniu do sytuacji trener dobiera odpowiednie ćwiczenia dbając o właściwy klimat uczenia się, organizując

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

potrzebną przestrzeń, warunki i czas do przećwiczenia odpowiednich umiejętności z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczestników grupy oraz procesu grupowego prowadzącego do osiągnięcia założonych celów szkolenia.

Główny kierunek: Jak prowadzić wspomaganie pracy przedszkola/szkoły, które przyczynia się do rozwijania kompetencji kluczowych dzieci/uczniów?

Temat: Wspomaganie przedszkoli w rozwijaniu kompetencji kluczowych dzieci

Cel ogólny:

Rozwój umiejętności procesowego wspomagania przedszkoli w obszarach związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci.

Cele szczegółowe (efekty):

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje kompetencje kluczowe, rozumie ich rolę i znaczenie w procesie uczenia się przez całe życie oraz przygotowaniu dzieci do funkcjonowania w społeczeństwie i w dorosłości
- rozumie potrzebę holistycznego rozwoju kompetencji kluczowych i wpływ procesu nauczania/uczenia się dzieci w wieku przedszkolnym na ich kształtowanie
- wskazuje metody i techniki nauczania/uczenia się służące rozwijaniu kompetencji kluczowych i warunki służące ich realizacji na etapie wychowania przedszkolnego
- zna założenia kompleksowego wspomagania przedszkoli i zadania instytucji systemu wspomagania
- prowadzi wspomaganie przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci, wykorzystując wiedzę na temat metod i technik nauczania/uczenia się
- organizuje pracę zespołową nauczycieli w celu holistycznego kształtowania kompetencji kluczowych
- określa swój potencjał zawodowy oraz planuje dalszy rozwój w roli osoby prowadzącej wspomaganie przedszkoli

Forma realizacji: szkolenie *blended learning*, część stacjonarna

Metody i techniki pracy: warsztaty, ćwiczenia, techniki wzajemnego uczenia się

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Środki dydaktyczne i materiały: prezentacja multimedialna, akty prawne, materiały źródłowe (fragmenty, linki do pełnych materiałów źródłowych), arkusze ćwiczeń, materiały biurowe typu flipchart, pisaki, papier biurowy A4 biały 100 arkuszy/grupę i kolorowy – 5 kolorów po 10 kartek/grupę, karteczki samoprzylepne w 3 kolorach, taśma klejąca, 5 zestawów kolorowych kredek/flamastrów, pomocnicze materiały szkoleniowe typu: piłeczka, zegar, samochódzik; środki dydaktyczne: rzutnik multimedialny, laptop z dostępem do Internetu i z możliwością wyświetlenia filmu

Plan szkolenia:

Moduł	Nazwa	Liczba godzin
I	Wspomaganie pracy przedszkola – wprowadzenie do szkolenia	9
II	Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji	7
III	Przedszkole jako organizacja ucząca się – czynniki warunkujące rozwój kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym	6
IV	Rozwijanie kompetencji kluczowych w wychowaniu przedszkolnym	12
V	Proces uczenia się a rozwój kompetencji kluczowych	12
VI	Metody i techniki pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym w obszarze rozwijania kompetencji kluczowych	8
VII	Wspomaganie pracy przedszkola w kształtowaniu kompetencji kluczowych dzieci	9
VIII	Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomaganie przedszkoli	7
Razem		70

Moduł I. Wspomaganie pracy przedszkola – wprowadzenie do szkolenia

Cel główny

Rozwój umiejętności planowania działań wspierających przedszkole w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci w oparciu o założenia kompleksowego wspomaganie szkół i przedszkoli oraz zadania instytucji systemu wspomaganie

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- analizuje założenia kompleksowego wspomaganie przedszkoli i zadania instytucji systemu oświaty odpowiedzialnych za wspieranie przedszkoli
- wskazuje główne zadania osób zaangażowanych w proces wspomaganie przedszkola: specjaliści ds. wspomaganie, ekspertów, dyrektora przedszkola, nauczycieli
- planuje wykonanie zadania polegającego na organizacji i prowadzeniu wspomaganie trzech przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Metody i techniki pracy: prezentacja, analiza studium przypadku, metaplan, *World Café*, JIGSAW, techniki grupowe

Czas trwania zajęć: 9 godzin

Przebieg szkolenia:

1. Rozpoczęcie szkolenia: 20 min.

Trener: Powitanie uczestników szkolenia, przedstawienie założeń i przebiegu szkolenia oraz koncepcji działań wspierających w prowadzeniu procesie wspomaganie rozwoju przedszkola/szkoły.

Ustalenie zasad współpracy w grupie opartej na wzajemnym zaufaniu i wspólnym uczeniu się, budowaniu poczucia wspólnoty zawodowej, którą łączą zbieżne działania nakierowane na rozwój przedszkola, dzieci i nauczycieli.

Krótką dyskusją nad koncepcją i metodyką prowadzenia zajęć warsztatowych, która będą sprzyjać wzajemnemu uczeniu się w grupie.

Trener moderuje dyskusję umożliwiając wypowiedzenie się wszystkim chętnym uczestnikom oraz dba o jednoznaczne zrozumienie założeń metodycznych. Informuje o zasadach uczenia się grupie warsztatowej zwracając uwagę na wartości korzystania z wzajemnych doświadczeń.

Wynikiem dyskusji jest ustalenie wspólnych norm pracy grupowej, które zapisane są na plakacie i umieszczone w widocznym miejscu przez cały czas szkolenia.

Uczestnicy krótko określają swoje oczekiwania wobec szkolenia i trenerów. Wspólnie ustalają normy i zakres, dopisują do plakatu.

2. Wprowadzenie do tematyki wspomaganie rozwoju przedszkola – 60 minut

Trener kieruje rozwijaniem gotowości do aktywnego uczestnictwa w procesie wspomaganie rozwoju przedszkola z wykorzystaniem posiadanej wiedzy, umiejętności i doświadczeń uczestników. Dbą o rozwój klimatu wzajemnego uczenia się i wzmocnienia potencjału grupowego. Trener włącza się w aktywności grupy, analizuje ich potrzeby, aby w dalszej części szkolenia stworzyć warunki do ich rozwoju.

- **Czym jest wspomaganie?**

Runda wypowiedzi uczestników, skojarzenia.

- **Moje doświadczenia, moje osobiste historie dot. otrzymanego wsparcia**

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doskonalenia i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- 1) Opowiedz koleżance/koledze o otrzymanym wartościowym wsparciu w swoim procesie edukacji (będąc uczniem), które najbardziej zapadło Ci w pamięci (co to było?, jak się wtedy czułaś/czułeś?, co czujesz dziś wspominając tę historię?) – rozmowa w parach 3 min./os.
  - 2) Opowiedz koleżance/koledze o otrzymanym wartościowym wsparciu dot. Twojej pracy zawodowej (co to było?, w jaki sposób udzielone?, przez kogo?, w jakich warunkach/okolicznościach?, co czułam/czułem jako osoba otrzymująca wsparcie?, w czym mi pomogło?, co musiałam zrobić, żeby osiągnąć sukces?) – rozmowa w nowych parach 3 min./os.
  - 3) Opowiedz koleżance/koledze o otrzymanym wsparciu dot. pracy zawodowej, które według Ciebie nie było właściwe (co to było?, w jakich warunkach/okolicznościach?) – rozmowa w innych parach 3min./os.
  - 4) Jakie wsparcie dla nauczyciela, dyrektora, ucznia można uznać za wartościowe? – rozmowa w czwórkach 2min./os., dyskusja na forum
  - 5) Jakiego wsparcia potrzebuje przedszkole/szkoła? – rozmowa w parach 2min./os., rozmowa w czwórkach 2min./os., runda wypowiedzi grup. Trener zapisuje wnioski na plakacie. Upewnia się, czy wszystkie sformułowane wnioski właściwie odzwierciedlają intencje uczestników, nie ocenia i nie komentuje.
  - 6) Moje doświadczenia we wspomaganiu pracy przedszkola/szkoły – runda wypowiedzi na forum
3. Systemowe wspomaganie pracy przedszkola/szkoły – 90min.

▪ **Założenia ustawowe wspomagania rozwoju przedszkola/szkoły**

- 1) Trener: Krótkie wprowadzenie do ustawowych założeń wspomagania szkoły w oparciu o akty prawne (prezentacja):

- wymagania państwa – kierunki polityki oświatowej państwa

- rozporządzenia MEN określające zadania instytucji systemu wspomagania: placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych

- 2) Formy wspomagania przedszkola/szkoły.

▪ **Formy wspomagania przedszkola/szkoły jako obowiązek instytucji systemu wsparcia**

Praca w 3 grupach, analiza dokumentu: rozporządzeń MEN określających zadania instytucji systemu wspomagania: placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

pedagogicznych (każda grupa analizuje jeden dokument). Grupy zapisują na plakacie zadania pdn, ppp, bp; 15 min., prezentacja grup na forum.

Trener zapisuje wnioski na plakacie jako ważne zadania dla pdn, ppp, bp. Podczas prezentacji ustalone są zadania wspólne i zadania wzajemnie wspomagające się.

Trener zwraca uwagę na formułowanie wniosków: „wartościowe wspomaganie to wspomaganie kompleksowe i procesowe”.

3) Wspomaganie.

- **Wspomaganie - dlaczego kompleksowo?, dlaczego procesowo?**

Dyskusja na forum, każdy uczestnik krótko wypowiada się.

- **Co ja w swojej pracy zawodowej wykonałem kompleksowo?**
- **Jakie to miało znaczenie?**

Rozmowa w parach 3min./os.

- **Jak uczyć się w przedszkolu? - kompleksowo? procesowo?**

Rozmowa w parach 3 min./os.

- **Znaczenie kompleksowego i procesowego wspomagania**

Dla wybranego efektu kształcenia z ppko wychowania przedszkolnego zaplanować wspomaganie jego osiągnięcia w sposób kompleksowy i procesowy z udziałem przedstawicieli ppp, pdn, bp – studium przypadku: ćwiczenie w 4-5-os. zespołach, zespół wybiera kartę z efektem kształcenia z ppko, 20min., prezentacja na forum, dyskusja.

Trener podsumowuje wskazując celowość wykonywanych ćwiczeń, zwracając uwagę na znaczenie wspomagania dla rozwoju przedszkola i ścisły związek z prowadzeniem procesu edukacyjnego.

4. Planowanie wspomaganie rozwoju przedszkola - 120 min.

- **Kiedy i jak wspomagać przedszkole?** (w którym momencie prowadzić wspomaganie rozwoju przedszkole?)

Krótką dyskusją dydaktyczną na forum, wspólne tworzenie mapy METAPLAN – kiedy?, jak?, jaki pierwszy kontakt ze przedszkolem?, co chcę zrobić?, czyja inicjatywa?; 20min.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

▪ **W czym nauczyciela może wspomóc?**

- dyrektor przedszkola
- inni nauczyciele
- inne osoby z otoczenia dziecka
- pracownicy/specjaliści poradni psychologiczno-pedagogicznej
- pracownicy/specjaliści biblioteki pedagogicznej
- pracownicy/specjaliści placówki doskonalenia nauczycieli

Dyskusja w kręgu w 6 grupach, 5min., prezentacja grup

▪ **Etapy procesu wspomagania przedszkola/szkoły**

Diagnoza pracy przedszkola/szkoły, planowanie i realizacja działań służących poprawie jakości pracy przedszkola/szkoły, ocena procesu i efektów wspomagania – krótkie wprowadzenie trenera. Następnie uczestnicy planują wylosowany etap procesu wspomagania. Pracują w 4 grupach eksperckich metodą JIGSAW (gr. I. diagnoza, gr. II. planowane, gr. III. realizacja, gr. IV. ocena efektów procesu wspomagania) po 4 osoby, każda grupa otrzymuje materiał pomocniczy – dostęp do rozporządzeń MEN dotyczących zadań pdn, ppp, bp w zakresie wspomagania szkół oraz opis procesu wspomagania.

Faza 1. Każda grupa opracowuje/dyskutuje swoją część w ciągu 10min.

Faza 2. Zmiana grup – dochodzi nowy uczestnik, informuje, czego nauczył się w swojej grupie, a grupa informuje go o własnych ustaleniach, grupa zbiera informacje i dyskutuje.

Faza 3. Kolejna zmiana grup.

Faza 4. Eksperci wracają do swoich grup i konfrontują zdobytą całościową wiedzę. Sprawdzają, czy wszyscy nauczyli się wszystkiego, weryfikują informacje; wnioski na forum; 10min./sesję

Trener podsumowując zwraca uwagę na znaczenie ewaluacji w planowaniu i realizacji procesu wspomagania.

▪ **Współpraca PPP, PDN, BP - dlaczego?, w jakim celu?, jak?**

Dyskusja World Cafe, 3 stoliki (ppp, pdn, bp), 20min., podsumowanie na forum, wnioski zapisane na plakacie

▪ **Doświadczenia i wnioski z przeprowadzonych dotychczas form wspomagania**

- projekt 3.5. PO KL Kompleksowe wspomaganie rozwoju szkół i przedszkoli

- sieci współpracy i samokształcenia - funkcjonowanie platformy www.doskonaleniewsieci.pl, rejestracja, wpisy, kultura, komunikacja w sieci, uczestnik sieci, moderator sieci

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doskonalenia i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- projekt 2.10 PO WER Przywództwo –opracowanie modeli kształcenia i wspierania kadry kierowniczej systemu oświaty
- wspomaganie prowadzone przez publiczne PDN, PPP, BP jako zadania statutowe
- inne (programy wspomagania przedmiotowego, branżowego, jst, projekty UE, inne)

Prezentacja trenera, dyskusja

5. Charakterystyka zadania dla uczestników szkolenia polegającego na wspomaganium 2 placówek oświatowych, szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów/dzieci.

Prezentacja zadania przez trenera, odpowiedzi na pytania uczestników, wyjaśnienia, notatki własne uczestników.

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

- Hajdukiewicz M., Wysocka J. (red.), *Nauczyciel w szkole uczącej się. Informacje o nowym systemie wspomagania*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 30.08.2016].
- Ustawa z dn. 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz.59).
- Ustawa z dn. 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 369).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 29 września 2016 r. w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2016 r. poz. 1591).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. z 2015 r. poz. 1270).

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Ustawa z dn. 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191).
- Ustawa z dn. 1 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r. poz. 1985) oraz przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw.
- strona internetowa Ośrodka Rozwoju Edukacji www.ore.edu.pl zakładka projekty,
<https://www.ore.edu.pl/category/projekty-po-wer/wspomaganie-szkol-w-rozwoju/>
<https://www.ore.edu.pl/category/szkola/wspomaganie-szkol-i-przedszkoli/>

Moduł II. Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji

Cel główny

Wzmocnienie umiejętności wspomagania przedszkola w rozwijaniu kompetencji kluczowych dzieci w procesie uczenia się przez całe życie oraz w przygotowaniu do funkcjonowania w społeczeństwie i dorosłym życiu.

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- definiuje pojęcie kompetencji
- charakteryzuje kompetencje kluczowe zgodnie z Zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie
- wykazuje znaczenie kompetencji kluczowych dla przygotowania dzieci i młodzieży do dorosłego życia i funkcjonowania na rynku pracy
- analizuje zapisy prawa oświatowego, które regulują kwestie związane z rozwijaniem kompetencji kluczowych dzieci;
- dowodzi ponadprzedmiotowego i interdyscyplinarnego charakteru kompetencji kluczowych;
- wyjaśnia rolę przedszkola w kształtowaniu kompetencji kluczowych dzieci.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor
ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26
www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Metody i techniki pracy: wykład, prezentacja, analiza dokumentów, dyskusja, quiz, piramida priorytetów.

Czas trwania zajęć: 7 godzin

Przebieg szkolenia:

Krótkie wprowadzenie do tematyki zajęć. Trener wskazuje znaczenie kompetencji kluczowych (kk) w procesie edukacji, na rynku pracy i w życiu.

1. Ustalenie jednolitego rozumienia definicji – 40min.

▪ **Jak rozumiemy kompetencje kluczowe? Różne definicje**

Ustalenie definicji w parach 2min./os., następnie w czwórkach 2min./os, prezentacja ustaleń 4-osobowych grup oraz definicji wg Rady Europy i w określonej w podstawie programowej kształcenia ogólnego (ppko). Dyskusja na forum, zapis w notatkach uczestników.

▪ **Kompetencje kluczowe a umiejętności kluczowe – co oznaczają?, jak je interpretować?**

Wolna dyskusja, prezentacja - slajd

▪ **Kompetencje kluczowe jako WIEDZA, UMIEJĘTNOŚCI, POSTAWY (W, U, P)**

Analiza piramidy priorytetów. Praca w 4 grupach, 15min. Każda grupa rysuje własną piramidę priorytetów i określa, jaka z nich wynika W, U, P? Uczestnicy zaznaczają W, U, P i ich zależności pomiędzy poszczególnymi szczeblami piramidy. Określają na przykładzie piramidy, jakie kk są rozwijane. Grupy prezentują na forum.

Trener nawiązuje do taksonomii celów kształcenia w kontekście W, U, P.

▪ **Interpretacja 8 kompetencji kluczowych**

Metoda quiz. Praca w innych 4 grupach, 20 min. Każda grupa otrzymuje 8 pasków a nazwami kk i 2 karty z ich opisem, dopasowuje odpowiednie nazwy, prezentuje i interpretuje na forum oraz wskazuje przykład rozwijania kk na zajęciach edukacyjnych w przedszkolu.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doształcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Każda grupa otrzymuje opis 2 kk. Zastanawia się, jak przedstawić charakterystyczne cechy kk, a następnie prezentuje na forum. Uczestnicy odgadują nazwę. Grupa uzupełnia charakterystykę kk.

- **Dlaczego kompetencje kluczowe w UE cechuje: globalizacja, ponadnarodowość, rozwój społeczny, rozwój instytucjonalny, rozwój osobisty?**

Uczestnicy pracują w 5 grupach. Każda grupa otrzymuje definicję cechy kk i ustala odpowiedź na pytanie. Liderzy grup prezentacją ustalenia na forum.

- **Znaczenie kompetencji kluczowych dla przygotowania do rynku pracy**

- jakie kk są pożądane na rynku pracy?
- dlaczego kk na rynku pracy?
- co umożliwiają kk na rynku pracy?
- które kk są najważniejsze dla rynku pracy?

Rozmowa w 4 grupach, każda grupa zapisuje jeden wątek w ciągu 6min. i przekazuje dalej. Przechodni plakat uzupełniają grupy, a następnie wszyscy analizują zapisy i ew. dopytują. Trener podkreśla rolę kk na rynku pracy i system rozwijania kk przez całe życie.

- **Kompetencje kluczowe w przepisach oświatowych**

- ppko, efekty kształcenia
- program nauczania
- prawo oświatowe

Praca w minimum 3 grupach, 15min. Uczestnicy wyszukują kk w przepisach (na stronach internetowych lub w dokumentach drukowanych), dzielą się na forum grupy wnioskami.

- **Ponadprzedmiotowy interdyscyplinarny charakter kompetencji kluczowych**

Praca w 4 grupach, 15min. każda grupa otrzymuje inną instrukcję, której treścią jest zbudowanie mostu z wykorzystaniem 2 arkuszy papieru A4, taśmy klejącej i nożyczek. Zadanie będzie uznane za wykonane, jeśli przez most przejedzie samochodzik i grupa odpowie na dodatkowe pytania podane w instrukcji. Most przechodzi publiczny test (z udziałem wszystkich uczestników szkolenia). W

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

podsumowaniu trener moderuje dyskusję wskazując na potrzebne kompetencje, role, umiejętności zespołu w nawiązaniu do organizacji kształcenia szkolnego.

Instrukcja:

Z otrzymanych materiałów zbudujcie most, po którym przejedzie miniaturowy samochód. Parametry mostu: długość 0,35m, wysokość filarów stanowi 3/5 długości mostu.

Dodatkowe polecenie dla grupy:

Grupa 1. Nazwijcie swój most nazwą najdłuższego mostu w Europie i przygotujcie ulotkę reklamującą Wasz most w języku angielskim/ niemieckim/ francuskim/ rosyjskim (do wyboru).

Grupa 2. Nazwijcie swój most nazwą najdłuższego mostu na półkuli południowej, zaprezentujcie jego położenie geograficzne.

Grupa 3. Nazwijcie swój most nazwą najdłuższego wiszącego mostu na świecie przedstawcie gdzie jest położony, co ze sobą łączy.

Grupa 4. Nazwijcie swój most nazwą mostu, któremu poświęcony jest jakiś utwór artystyczny i zaprezentujcie ten utwór w dowolny sposób.

Grupa wykonuje zadanie w ciągu 10 min., dokonuje próby przejazdu samochodu przez most i prezentuje przygotowane dodatkowe zadanie.

W podsumowaniu wypowiedzi na forum:

- Co w wykonywaniu zadania było najtrudniejsze? Co stanowiło wyzwanie? Jak sobie z tym poradziliście?
- Jakie kompetencje były niezbędne do wykonania zadania?

- **Jakie ja posiadam kompetencje kluczowe? Kiedy i jak je nabyłam/nabyłem? Jakie kompetencje kluczowe są dla mnie ważne? Dlaczego?**

Zapis kk na kartce, wypowiedzi na forum

- **Jakie kompetencje kluczowe chcę rozwijać u dzieci?**

Rozmowa w parach, 2min./os., rozmowa w czwórkach 2min./os., dyskusja moderowana. Trener czuwa nad wysunięciem wniosku: „różnorodność podejścia do kk, różne wartości osobiste nauczyciela wpływają na dobór kk rozwijanych u dzieci/uczniów → kk nauczyciela w max stopniu wpływają na kk jego dzieci/uczniów”.

Trener zadaje pytanie: Jak zwiększyć posiadanie kk u dzieci? i pozostawia do przemyślenia uczestnikom.

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- **Postępując się otrzymanym profilem kompetencyjnym dotyczącym wiedzy ułożyć zadanie, które rozwija kompetencje kluczowe dziecka w wieku przedszkolnym.**

Praca w nowych 4-osobowych grupach, 15min. Każda grupa analizuje opis profilu kompetencyjnego dziecka i opracowuje zadanie. Prezentacja zadań, uzasadnienia, dlaczego dot. tylko wiedzy, jakie to ma znaczenie dla rozwoju pełnej kk W U P, podsumowanie, wnioski – kk są nierozdzielne, profil kompetencyjny jest nierozłączny.

- **Zadania osoby wspomagającej przedszkole w procesie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci**

Dyskusja moderowana, dopisanie wniosków do plakatu z poprzedniego modułu.

Trener wskazuje na celowość wykonywania ćwiczeń podkreślając wnioski z nich płynące i zachęca do dyskusji w kontekście kolejnego punktu zajęć.

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

- Komisja Europejska/EACEA/Eurydice, *Rozwijanie kompetencji kluczowych w szkołach w Europie. Wyzwania i szanse dla polityki edukacyjnej. Raport Eurydice*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2012 [online, dostęp dn. 30.08.2016].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dn. 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006), nowelizacja z dnia 17.01.2018r.

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Moduł III. Przedszkole jako organizacja ucząca się – czynniki warunkujące rozwój kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym

Cel główny

Wzmocnienie holistycznego podejścia do rozwoju kompetencji kluczowych jako czynnika procesu nauczania i uczenia się dzieci w wieku przedszkolnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- formułuje wyzwania dla współczesnego przedszkola związane z kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci oraz opisuje szanse i zagrożenia z nimi związane
- określa czynniki zależne od przedszkola, a wpływające na rozwój kompetencji kluczowych dzieci
- analizuje i wyjaśnia znaczenie zapisów zawartych w wymaganiach państwa wobec szkół i placówek oświatowych dla rozwijania kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym
- rozumie wpływ kompetencji nauczyciela wychowania przedszkolnego na rozwój kompetencji dzieci
- identyfikuje czynniki warunkujące wprowadzanie zmian i stosuje tę wiedzę w planowaniu i realizacji wspomagania przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci

Metody i techniki pracy: prezentacja, wykład, film, JIGSAW, analiza studium przypadku, praca z tekstem, analiza dokumentów, psychodrama, dyskusja zogniskowana.

Czas trwania zajęć: 6 godzin

Przebieg szkolenia:

Trener przedstawia cele modułu.

- **Jakie powinno być współczesne przedszkole - uwzględniając kształtowanie kompetencji kluczowych dzieci?**

Wizja współczesnego przedszkola – poddajemy się marzeniom. Krótkie wypowiedzi na forum, runda.

- **Co sprzyja rozwojowi kompetencji kluczowych w przedszkolu? Jak wykorzystać czynniki sprzyjające rozwojowi przedszkola? Co hamuje? Jak przezwyciężyć ograniczenia?**

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Praca w 4 grupach: analiza SWOT wizji przedszkola, 10min. Każda grupa analizuje inny obszar tematyczny i zapisuje na arkuszach papieru (każdy w innym kolorze). Na koniec grupy prezentują, uzupełniają i weryfikują swoje wizje.

- **Jakie czynniki wpływają na rozwój kompetencji kluczowych dzieci?**

Indywidualna analiza profilu kompetencyjnego dziecka w wieku przedszkolnym. Dyskusja w kręgu. Trener wypisuje najistotniejsze czynniki na plakacie.

- **Co zależy od przedszkola?**

Dyskusja zogniskowana w nawiązaniu do zgłoszonych czynników w poprzednim ćwiczeniu. Dyskusja prowadzona jest w 5 grupach: dyrektor przedszkola, nauczyciele przedszkola, rodzice dzieci uczęszczających do przedszkola, organ prowadzący i nadzorujący przedszkole, zewnętrzne środowisko społeczne. Spośród uczestników wyłonionych jest 5 moderatorów. Każdy prowadzi wywiad z wylosowaną grupą badawczą i zapisuje wnioski. Pozostali uczestnicy dzielnie są na 5 grup. Ich zadaniem jest wcielenie się w rolę wskazanej grupy badawczej. Na forum prezentuje wnioski ze swojej grupy. Wspólnie ustalane są odpowiedzi na pytanie i zapisane na plakacie.

Trener w podsumowaniu podkreśla znaczenie uwzględnienia różnych stanowisk reprezentowanych przez różne grupy społeczne.

- **Wymagania państwa wobec szkół i placówek oświatowych jako wskazówka do tworzenia właściwych warunków dla kształtowania kompetencji kluczowych dzieci.**

Analiza ustawy Prawo oświatowe i podstawy programowej wychowania przedszkolnego. Rozmowa w parach, 2min./os., nt. Jak przedszkole powinno rozwijać kompetencje kluczowe dzieci? Dyskusja na forum.

- **Jaki profil kompetencyjny dziecka w wieku przedszkolnym wynika z analizy zapisów podstawy programowej i Zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych?**

Uczestnicy pracują z tekstem dokumentów w czwórkach. Uzgadniają w zespołach, jakie kompetencje kluczowe dzieci powinny być rozwijane w pierwszej kolejności i w największym zakresie? Uzasadniają swoje stanowiska. Trener zwraca uwagę na specyfikę kształcenia kompetencji kluczowych w przedszkolu oraz czynniki warunkujące uczenie się i funkcjonowanie na rynku pracy.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Uczestnicy analizują profil kompetencyjny nauczyciela wychowania przedszkolnego. Krótka dyskusja w kręgu nad znaczeniem wyodrębnienia poziomu wiedzy, umiejętności i postaw.

▪ **Jakie kompetencje kluczowe są niezbędne do wykonywania zadań nauczyciela przedszkola?**

Uczestnicy indywidualnie zapoznają się z opisem profilu kompetencyjnego dziecka w przedszkolu i nauczyciela. Rozmawiają w 3-osobowych grupach, 2min./os. Prezentują wnioski na forum uzasadniając swoje ustalenia.

▪ **W jaki sposób nauczyciel może wpływać na rozwój kompetencji kluczowych dzieci?**

Psychodrama, runda wypowiedzi w kręgu (bazując na wnioskach z poprzedniego ćwiczenia) w formie dokończenia zdania: Ja jako nauczyciel przedszkola czuję, że mogę wpływać na rozwój kompetencji kluczowych dzieci ....

▪ **Jakie czynniki warunkują wprowadzanie zmian oraz planowanie i realizację wspomaganiania przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci?**

Trener krótko wprowadza w tematykę wprowadzania zmian. Prezentuje stanowisko, że planując jakąkolwiek inicjatywę lub działanie warto bazować na zasobach - na tym co już placówka posiada, co kończy się, co przynosi pozytywne efekty. Zajmowanie się deficytami zabiera dużo energii i pracy, a daje małe rezultaty, może nie przynieść widocznych zmian i zniechęcić nauczycieli.

Uczestnicy rozmawiają w trójkach, 2min./os. Tematem rozmów są pytania:

- jakie są zasoby przedszkola i nauczycieli?

- co można zrobić w przedszkolu, co ma szansę zakończyć się sukcesem?

- jakie są zasoby dyrektora przedszkola? Co może zainicjować, mając przekonanie, że zajdzie planowana zmiana w przedszkolu w zakresie rozwiania kompetencji kluczowych dzieci?

- na wykonanie jakich zmian są gotowi nauczyciele przedszkola w tym zakresie? co potrafią zrobić? do czego są przekonani?

- jakie wsparcie zewnętrzne może otrzymać przedszkole (z PDN, PPP, BP)?

- jakie widzę hamulce i ograniczenia w podejmowaniu działań w przedszkolu?

W podsumowaniu trener zapisuje na plakacie w 2 kolumnach: czynniki sprzyjające wprowadzaniu zmian i czynniki ograniczające wprowadzanie zmian. Podkreśla duże znaczenie nauczyciela jako czynnika warunkującego prowadzenie zmian.

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Uczestnicy łączą się w czwórki i analizują studium przypadku: opis w materiałach szkoleniowych. Grupy określają gotowość do planowania zmiany w oparciu o wnioski z wcześniejszego ćwiczenia i konkretne kompetencje kluczowe kadry nauczycielskiej. Trener zwraca uwagę na znaczenie diagnozy w procesie wspomagania, określenie gotowości do wprowadzania zmian i zaangażowania całej kadry. Przedstawia krótko ideę koncepcji organizacji uczącej się.

- **Przedszkole jako organizacja ucząca się. Koncepcja wspomagania w obszarze kompetencji kluczowych**

Uczestnicy pracują metodą Jigsaw w 5 grupach:

Grupa 1 - mistrzostwo osobiste – wspomaganie przedszkola w planowaniu rozwoju zawodowego jego kadry

Grupa 2 - modele mentalne – analiza przekonań i sposobów postrzegania rzeczywistości wpływających na możliwość kształtowania kompetencji kluczowych dzieci

Grupa 3 - podzielana wizja – wspólna analiza wyników diagnozy przedszkola w obszarze kompetencji kluczowych dzieci drogą do tworzenia spójnej wizji rozwoju

Grupa 4 - uczenie się zespołowe – dostrzeżenie potencjału i rozumienie ograniczeń w zespole jako zadanie osoby wspomagającej przedszkole

Grupa 5 - myślenie zespołowe – znaczenie współpracy, zespołowego planowania i działania oraz współodpowiedzialności dla kształtowania kompetencji kluczowych dzieci

Podsumowanie pracy grup na forum.

Trener krótko podsumowuje wnioski z wykonywanych ćwiczeń, które prowadzą do osiągnięcia zakładanych celów. Zachęca do refleksji.

- **Co z zastosuję w swojej praktyce pedagogicznej?**

Runda wypowiedzi

- **Co do przemyślenia? – Moje wspomaganie/ ja jako osoba wspomagająca rozwijanie kompetencji kluczowych dzieci w przedszkolu**

Dobrowolne wypowiedzi, informacja trenera dot. dalszej części szkolenia, zapis w notatkach osobistych

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doształcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

- Hajdukiewicz M. (red.), *Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomagania*, z. 1. *Założenia nowego systemu doskonalenia nauczycieli*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn.16.09.2016].
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 356).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2015 r. poz. 1214).
- Senge P., *Pięta dyscyplina*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006.
- Wymagania państwa wobec szkół i placówek oświatowych [materiał filmowy] [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Moduł IV. Rozwijanie kompetencji kluczowych w wychowaniu przedszkolnym

Cel główny

Podniesienie umiejętności rozwijania kompetencji kluczowych w wychowaniu przedszkolnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje możliwości i potrzeby rozwojowe dzieci w wieku przedszkolnym
- definiuje elementy ośmiu kompetencji kluczowych i potrafi je odnieść do wieku rozwojowego dziecka
- wskazuje kierunki wspomagania rozwoju kompetencji kluczowych dziecka przedszkolnego
- wykorzystuje wiedzę dotyczącą profilu absolwenta przedszkola, stworzonego na podstawie zapisów podstawy programowej kształcenia ogólnego i definicji kompetencji kluczowych, do planowania diagnozy pracy przedszkola
- ma świadomość konieczności holistycznego rozwijania kompetencji kluczowych w przedszkolu

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Metody i techniki pracy: prezentacja, wykład, film, analiza dokumentów, drama, dyskusja zogniskowana, wędrujące plakaty, bank pomysłów, poker kryterialny

Czas trwania zajęć: 12 godzin

Przebieg szkolenia:

Trener przedstawia cele szkolenia.

- **Moje wspomaganie - JA jako osoba wspomagająca rozwijanie kompetencji kluczowych w przedszkolu**

Z CZYM PRZYJEŹDZAM? - dzielenie się przemyśleniami na forum: uczestnicy i trenerzy.

- **Moje doświadczenia osobiste i zawodowe w pracy z dziećmi**

Runda wypowiedzi uczestników szkolenia na forum.

- **Moje doświadczenia z dzieciństwa:**
  - Co było dla mnie przyjemne w dzieciństwie?
  - W co lubiłam się bawić ?

Rozmowa w parach, 3min./os., swobodne wypowiedzi na forum.

- **Jak bawią się obecnie dzieci?**
- **Na ile dzieci decydują o tym , co mają robić, w co się bawić, jak, czym, z kim?**

Rozmowa w nowych parach, 3min./os., runda wypowiedzi na forum.

- **Jaki jest wpływ rodziców na samodzielność dzieci?**

Rozmowa w nowych parach, 2min./os.

- **Jaki jest wpływ rodziny/innych dzieci/ nauczycieli przedszkola na samodzielność dzieci?**

Rozmowa w czwórkach, 4min./os., każdy uczestnik analizuje obszary wpływu, grupa zbiera w całość wszystkie wypowiedzi, porządkuje, a następnie prezentuje na forum. Trener zapisuje wnioski na plakacie.

- **Jakie umiejętności kluczowe są przez to rozwijane? Jakie są ograniczane?**

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doształcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Burza mózgów, zapisanie na plakacie.

- **Co jest dobre, co nie?**

Każdy uczestnik otrzymuje po 4 naklejki, umieszcza je na plakacie po 2 w polu „na +” i „na -”, dyskusja na forum. Trener zbiera i zapisuje wnioski wskazując na kompetencje kluczowe rozwijane w wielu aspektach i „zaniedbane”. Grupa zastanawia się, jaki to może mieć przełożenie na dalsze uczenie się dziecka w wieku przedszkolnym.

Podsumowanie, trener zbiera wnioski.

- **Charakterystyka kompetencji kluczowych w przedszkolu**

Nawiązanie do modułu 2,3, odwołanie do wytworzonych plakatów, prezentacja

1. Dynamika rozwoju kompetencji dziecka rozpoczynającego edukację przedszkolną a kompetencje kluczowe dziecka kończącego etap edukacji przedszkolnej

- **Po czym poznać poziom rozwoju poszczególnych kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym?**
- **Jak określić wskaźniki, które o tym świadczą?**

Wędrujące plakaty, dyskusja na forum. Prezentacja wskaźników rozwoju poszczególnych kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym w zależności od wieku.

2. Przedszkole jako placówka wspierająca rozwój – DIAGNOZA stanu wyjściowego:

- **Możliwości i potrzeby dziecka w przedszkolu (gr. 3,4,5-latków)**

Uczestnicy pracują z tekstem źródłowym (Rozwój dziecka, Profil kompetencyjny dziecka w wieku przedszkolnym) w 4 grupach, 10min. Prezentują swoje wnioski, metoda dyskusji zogniskowanej. Uczestnicy określają dynamikę rozwoju kompetencji dziecka rozpoczynającego edukację przedszkolną w kontekście kompetencji kluczowych dziecka kończącego etap edukacji przedszkolnej

- **Jakie źródła pozwalają na identyfikację potrzeb przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci?**

Bank pomysłów, wypowiedzi uczestników na forum.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- **Rozpoznanie indywidualnych kompetencji kluczowych dzieci** (sposób prowadzenia rozpoznania ze szczególnym uwzględnieniem obserwacji, analiza wyników, wnioski) **a wiedza dotycząca potrzeb rozwojowych przedszkola jako organizacji**

Rozmowy w parach, 2min./os., wypowiedzi na forum

3. Metody i narzędzia do prowadzenia diagnozy pracy przedszkola jako miejsca kształtowania kompetencji kluczowych

- **Metody i narzędzia do prowadzenia diagnozy pracy przedszkola jako miejsca kształtowania kompetencji kluczowych**

Uczestnicy analizują opracowania „Rozwój dziecka w wieku przedszkolnym a rozwój kompetencji kluczowych”, wnioski na forum zapisane na plakacie „Drzewo decyzyjne”. W wyniku analizy grupowej i dyskusji dopisują lub przyklejają karteczki na drzewie.

- **Realizacja celów oraz wymagania określone w podstawie programowej** (z wykorzystaniem adekwatnych strategii pracy) **jako droga rozwijania kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym**

Wprowadzenie trenera.

Praca uczestników w grupach – metoda poker kryterialny

Grupa 1. Środowisko fizyczne przedszkola jako czynnik znaczący dla budowania kompetencji dzieci

Grupa 2. Możliwości oraz ograniczenia oddziaływania dorosłych na rozwój dziecka w kontekście kształtowania kompetencji kluczowych – analiza wpływu osobistego nauczyciela

Grupa 3. Rola swobodnej zabawy i zabawy kierowanej w rozwijaniu kompetencji kluczowych dzieci

Grupa 4. Związek wspierania samodzielności dziecka w wieku przedszkolnym z kształtowaniem kompetencji kluczowych

Grupa 5. Współpraca z rodzicami dzieci jako istotny czynnik warunkujący efektywność oddziaływań w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci

Grupa 6. Środowisko lokalne (wiejskie, miejskie) jako zasób przedszkola w rozwijaniu kompetencji kluczowych dzieci

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Podsumowanie, wnioski: Jak wzmocnić i jak ograniczyć wpływ czynników zewnętrznych na rozwój kompetencji kluczowych dziecka w wieku przedszkolnym?

▪ **Po czym poznać, jakie rozwijane są kompetencje kluczowe dziecka w przedszkolu?**

Film dot. zajęć z dziećmi w przedszkolu, obserwacja nakierowania na wskazane rodzaje kk, dyskusja, próba udzielenia wsparcia nauczycielowi z filmu – nawiązanie bezpośredniego kontaktu z nauczycielem, forma informacji, elementy coachingu – odgrywanie ról), podsumowanie trenera dot. strony organizacyjno-metodycznej wspomaganie. Zastosowanie elementów dramy.

▪ **Jaka WIEDZA – UMIEJĘTNOŚCI - POSTAWY potrzebne są osobie prowadzącej wspomaganie w przedszkolu?**

Burza mózgów, zapis, porządkowanie, wnioski na plakacie, analiza materiału „Profil kompetencyjny nauczyciela przedszkola”. Uczestnicy poddają się refleksji: co posiadam, co planuję do wzmocnienia? Zapis w notatkach (dobrowolne wypowiedzi na forum)

4. Wyznaczanie kierunków pracy przedszkola przez formułowanie celów związanych z kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci.

▪ **Kierunki pracy przedszkola związane z kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci**

Metoda stacji dydaktycznych w oparciu o konkretne przykłady z przedszkola, 4 grupy, 25min. Na każdej stacji są karty pracy z opisem zadań na stacji. Każda grupa podchodzi do stacji i wpisuje swoje rozwiązania/odpowiedzi. Grupy muszą odwiedzić wszystkie stacje, kolejność dowolna. Trener sprawdza poprawność wykonania zadań.

Stacja 1. Wskazać cele krótkofalowe wychowania przedszkolnego oraz przynajmniej 3 przykłady realizacji zadań charakterystycznych dla tego okresu

Stacja 2. Wskazać cele średniofalowe wychowania przedszkolnego oraz przynajmniej 3 przykłady realizacji działań, które przygotowują do roli ucznia

Stacja 3. Wskazać cele długofalowe wychowania przedszkolnego (przygotowanie do samodzielnego zdobywania wiedzy i umiejętności przez całe życie – *lifelong learning*, oraz określić na tym tle poszczególne kompetencje kluczowe

Stacja 4. Przetawić, jakie znaczenie ma formułowanie ww. celów dla procesu wspomaganie przedszkola

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

5. Kierunki pracy przedszkola związane z rozwijaniem kompetencji kluczowych dzieci.

- **Jak wybierać priorytety w obszarze rozwoju kompetencji kluczowych dzieci?**
- **Jak integrować pracę nauczycieli wokół kompetencji?**

Trener przeprowadza quiz.

Pytania:

- Jak wspomagać rozwijanie kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym?

- Jak wspomagać rozwijanie kompetencji kluczowych nauczycieli przedszkola?

- **Holistyczne podejście do rozwijania kompetencji kluczowych**

Uczestnicy tworzą wspólnie mapę kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym. Każdy na plakacie rysuje, pisze, nakleja istotny według siebie element kk w wybranym miejscu na plakacie. Po zakończeniu jest próba odczytania znaczenia utworzonej mapy. Trener podsumowuje.

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

Brzezińska A., Czub M., Kaczan R., Rycielski P., *Znaczenie edukacji przedszkolnej*, IBE, „Biblioteka Entuzjastów Edukacji”, nr 1/2013 [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Diagnoza przedszkolna i wspomaganie dzieci w osiągnięciu gotowości do nauki w szkole. Materiały edukacyjne dla nauczycieli wychowania przedszkolnego, ORE, Warszawa [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Dumont H. (red.), Istanc D., Benavides F., *Istota uczenia się*, Wolters Kluwers, Warszawa 2013.

Kozłowska E., Kurowska M., Kozyra A., Soból A., *Zabawa i nauka w grupie. Jak to powiedzieć...? Zabawa i nauka w grupie*, z. 2, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Warszawa 2006 [online, dostęp dn. 15.06.2016].

Koźniewska E., Matuszewski A., Zwierzyńska E., *Skala Gotowości Edukacyjnej Pięciolatek (SGE-5). Obserwacyjna metoda dla nauczycieli*, ORE, Warszawa 2010 [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Magdalena Czub (red.), *Diagnoza funkcjonowania społeczno-emocjonalnego dziecka w wieku od 1,5 do 5,5 lat*; IBE, Warszawa 2014 [online, dostęp dn. 15.06.2016].

Marzano R. J., *Sztuka i teoria skutecznego nauczania*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2012.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Matejczuk J., *Opieka i wychowanie. Wiek przedszkolny*, [w:] Brzezińska A.I. (red.), *Niezbędnik Dobrego Nauczyciela*, seria II, *Opieka i wychowanie w okresie dzieciństwa i dorastania*, t. 2, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2014 [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Matejczuk J., *Rozwój dziecka. Wiek przedszkolny*, [w:] Brzezińska A.I. (red.), *Niezbędnik Dobrego Nauczyciela*, seria I, *Rozwój w okresie dzieciństwa i dorastania*, t. 2, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2014 [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Michalak R., Misiorna E., *Konteksty gotowości szkolnej*, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, Warszawa 2006 [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Muchacka B., Włoch W., *Wieloprofilowy arkusz oceny przystosowania szkolnego 6-latków*, ORE, Warszawa [online, dostęp dn. 12.06.2016].

Moduł V. Proces uczenia się a rozwój kompetencji kluczowych

Cel główny

Rozwój umiejętności wartościowego uczenia się przez całe życie oraz przygotowania dzieci do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez rozwijanie kompetencji kluczowych

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- opisuje przebieg procesu uczenia się
- określa czynniki wpływające na efektywność procesu uczenia się, które wynikają z najnowszej wiedzy i badań
- uzasadnia znaczenie relacji między dzieckiem a nauczycielem w procesie uczenia się
- identyfikuje czynniki związane z organizacją pracy przedszkola, które sprzyjają procesom uczenia się
- wskazuje związek procesu uczenia się z kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci
- łączy wiedzę na temat uczenia się z wiedzą dotyczącą procesowego wspomaganie przedszkoli

Metody i techniki pracy: prezentacja, wykład, stacje zadaniowe, dyskusja, metoda 5Q, sześć myślowych kapeluszy de Bono

Czas trwania zajęć: 12 godzin

Przebieg szkolenia:

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Trener przedstawia cele szkolenia.

- **Jak się uczyć? Co mi pomaga? Co przeszkadza?**

Rozmowy w parach 3min./os., następnie w czwórkach 2min./os., dyskusja na forum, zapis wniosków na plakacie

- **Przebieg procesu uczenia się**

- etapy nauki/procesu uczenia się: nieświadoma niekompetencja, świadoma niekompetencja, nieświadoma kompetencja, świadoma kompetencja

Prezentacja, uczestnicy podają przykłady do każdego pola kompetencji

- **Rozwój prostych i złożonych umiejętności jako warunek skutecznego nauczania**

Prezentacja z wykorzystaniem taksonomii celów wg B. Blooma

- **Czynniki wpływające na proces uczenia się**

Trener prezentuje 6 grup czynników:

1. podmiotowość dziecka w procesie uczenia się
2. znajomość metod i technik służących poznaniu własnych strategii uczenia się
3. łączenie wiedzy (nowej z dotychczas zdobytą, wiedzy z różnych dziedzin) i hierarchiczne jej porządkowanie
4. praktyczne wykorzystywanie zdobywanej wiedzy i umiejętności w przedszkolu oraz codziennym życiu
5. wpływ motywacji i emocji na przebieg procesu uczenia się
6. możliwości i ograniczenia ludzkich zdolności do przyswajania informacji

Uczestnicy pracują metodą 5Q w 6 grupach. Czas 60min. Każda grupa analizuje jeden czynnik. Pytania pomocnicze:

- Co robić, aby osiągnąć cel?
- Czego robić więcej, aby osiągnąć cel?,
- Czego robić mniej, aby osiągnąć cel?

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doształcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- Co przestać robić, aby osiągnąć cel?
- Co zacząć robić, aby osiągnąć cel?

Grupy prezentują swoje wnioski. Trener podsumowuje. Podkreśla wieloaspektowość metody jak narzędzia do wykorzystania we wspomaganiu przedszkola.

- **Jakie środowiska edukacyjne sprzyjają uczeniu się?**

- relacje nauczyciel – dziecko/uczeń
- praca zespołowa
- metody pracy nauczyciela
- indywidualizacja nauczania
- organizacja przestrzeni przedszkolnej

Stacja zadaniowa. Trener wyjaśnia zasady pracy metodą stacji zadaniowych. Uczestnicy pracują w 5 grupach. Grupy otrzymują zadania do wykonania na kolejnych stacjach zadaniowych. Wykonują swoje zadania na każdej stacji, 40 min. Po zakończeniu całego ćwiczenia prezentują wnioski. Trener zwraca uwagę na znaczenie środowiska edukacyjnego w procesie uczenia się.

Podsumowanie: film dot. uczenia się w przedszkolu. Uczestnicy wskazują środowiska edukacyjne sprzyjające uczeniu się i utrudniające proces uczenia się. Refleksja: co i jak wzmocnić?, co i jak zminimalizować?

- **Proces uczenia się ma ścisły związek z kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci - teza**

Uczestnicy pracują metodą 6 kapeluszy myślowych de Bono w 3 grupach. Czas 60 min. Trener zapoznaje z metodą i tak organizuje pracę, aby przynajmniej w 2 role mógł wcielić się każdy uczestnik. Grupy otrzymują po 6 kolorowych kapeluszy i tezę oraz opis znaczenia każdego z 6 kolorowych kapeluszy. W parach/trójkach ustalają argumenty (4min./os.), które w podsumowaniu prezentują na forum.

Trener zapisuje krótko na plakacie wnioski z prezentacji grup w formie graficznego powiązania pomiędzy uczeniem się a kształtowaniem kompetencji kluczowych dzieci.

Uczestnicy zapisują w swoich notatkach istotne wnioski dotyczące planowania procesu wspomaganie rozwoju szkoły.

- **Jak planować proces wspomaganie przedszkola, który wpływa na efektywność uczenia się dzieci?**

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Wspólne ustalenie rozumienia pojęć: efektywność uczenia się, skuteczność, wartość/wartościowe uczenie się.

Dyskusja w kręgu w oparciu o wcześniejsze ćwiczenia. Trener podsumowując prezentuje inne czynniki wpływające na efektywność procesu uczenia się wynikające z najnowszej wiedzy i badań.

Moduł kończy runda wypowiedzi i refleksja:

- **Co z analizowanych zagadnień wykorzystam we wspomaganiu przedszkola?**

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

Borek A., Domerecka B., *Dobrze zorganizowana aktywność i bierność*, System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

Dumont H., Istanc D., Benavides F., *Istota uczenia się. Wykorzystanie wyników badań w praktyce*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.

Hattie J., *Widoczne uczenie się dla nauczycieli*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2015.

Ligęza A., Franczak J., *Jak analizuje się wyniki egzaminów zewnętrznych w polskich szkołach? Raport z wyników ewaluacji zewnętrznej*, System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

Marzano R.J., *Sztuka i teoria skutecznego nauczania*, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2012.

Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 1998.

Rosenberg M., *Porozumienie bez przemocy*, Jacek Santorski & Co Agencja Wydawnicza, Warszawa 2009.

Schaffer D.R., Kipp K., *Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości*, Harmonia, Gdańsk 2015.

Swat-Pawlicka M., Pawlicki A., *Analiza niektórych danych w związku z wymaganiami Uczniowie są aktywni*, System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

Taraszkiewicz M., Plewka Cz., *Uczymy się uczyć*, Towarzystwo Wiedzy Powszechnej, Warszawa 2010.

Tędziągolska M., *W jaki sposób szkoła mówi, że warto się uczyć?*, System Ewaluacji Oświaty [online, dostęp dn. 14.09.2016].

Moduł VI. Metody i techniki pracy z dzieckiem w wieku przedszkolnym w obszarze rozwijania kompetencji kluczowych

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Cel główny

Podniesienie umiejętności rozwijania kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- wykorzystuje różne źródła informacji (wyniki analizy planów pracy przedszkola, programów realizowanych w przedszkolu) do wsparcia placówki w planowaniu zmian w obszarze rozwijania kompetencji kluczowych dzieci
- wskazuje na skuteczne sposoby dochodzenia do efektów kształcenia w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych, biorąc pod uwagę rozwój dziecka trzy-, cztero-, pięcio- i sześciolatniego
- wykorzystuje wiedzę dotyczącą metod i technik pracy, które służą kształtowaniu kompetencji, w planowaniu własnych zadań jako osoby wspomagającej
- rozumie wartość metody projektu dla kształtowania kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym i wspiera nauczycieli w jej wykorzystaniu

Metody i techniki pracy: prezentacja, wykład, film, analiza dokumentów, drama, dyskusja zogniskowana, wędrujące plakaty, banki pomysłów, poker kryterialny, gra symulacyjna, projekty i zadanie realizowane indywidualnie i zespołowo, burze mózgów, mapy myślowe, JIGSAW, metoda projektu.

Czas trwania zajęć: 8 godzin

Przebieg szkolenia:

Trener przedstawia cele szkolenia.

Uczestnicy otrzymują fragment podstawy programowej kształcenia ogólnego – wychowanie przedszkolne, pracują metodą analiza dokumentu.

Następnie obserwują fragment filmu przedstawiającego zajęcia edukacyjne w przedszkolu.

- **Jakie kompetencje kluczowe rozwijane są poprzez realizację zadania z podstawy programowej kształcenia ogólnego – wychowanie przedszkolne w grupie 3,4,5-latków?**
- **Które kompetencje kluczowe przenikają pomiędzy sobą? Dlaczego? Jaki to ma wpływ na uczenie się dzieci?**

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Rozmowa na forum w odniesieniu do filmu i pytań, refleksje, wnioski. Trener kieruje dyskusją uzasadniając potrzebę rozwijania wszystkich 8 kompetencji kluczowych u dzieci w wieku przedszkolnym.

- **Co zaobserwowałam? Co mi spodobało? Co nie?**
- **Co może stanowić obszar do rozwoju?**

Dyskusja na forum.

- **Metody i formy pracy w rozwijaniu kompetencji dzieci w przedszkolnych**

- metoda twórczego myślenia J. Osborne’a

- ruch rozwijający V. Sherborne’a

- metody parateatralne: technika zmiany ról, drama, pantomima, teatr palcowy, teatr kukiełkowy, teatr cieni

- dziecięca matematyka E. Gruszczyk-Kolczyńskiej i E. Zielińskiej

- metoda C. Orffa

- odmienna nauka czytania wg I. Majchrzak

- metoda aktywnego słuchania muzyki według B. Strauss

- metoda barwno-dźwiękowa H. Metery

- naturalna nauka języka – program nauki czytania powstały z inicjatywy W. Pye

- metoda opowieści ruchowej J.C. Thulina

- metoda gimnastyki twórczej (ekspresyjnej) R. Labana

- gimnastyka rytmiczna A. i M. Kniessów

- wybrane metody nauczania języka angielskiego – *Working with the voice, Role-play technique, Mime and pantomime, Guesswork or puzzle, Total Physical Response, Etude or theater scene*

Prezentacja i ćwiczenia wybranych metod.

- **Jakie znaczenie dla osoby prowadzącej proces wspomaganie ma posiadanie wiedzy nt. metod i form pracy w przedszkolu?**

Dyskusja zogniskowana, zebranie informacji na forum

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

▪ **Projekt edukacyjny w przedszkolu – przykład metody służącej rozwojowi kompetencji kluczowych w sposób zintegrowany**

- etapy tworzenia projektów edukacyjnych
- określanie problematyki projektów w kontekście wybranej kompetencji kluczowej
- zastosowanie metod i narzędzi właściwych w pracy z dziećmi trzy-, cztero-, pięcio-, sześciolletnimi
- wybrane sposoby dokumentowania realizacji projektów
- wykorzystanie potencjałów środowiska i najbliższego otoczenia przedszkola podczas realizacji projektów ukierunkowanych na rozwój kompetencji kluczowych

Praca w 4 grupach, metoda projektu, 60min. Uczestnicy przygotowują projekt edukacyjny w przedszkolu z uwzględnieniem 4 grup wiekowych dzieci: 3,4,5,6-latków. Prezentacja na forum. Trener podkreśla znaczenie metody projektu dla rozwijania kompetencji kluczowych dzieci.

▪ **Znaczenie wiedzy dotyczącej pracy metodą projektu dla osoby wspomagającej przedszkole**

Dyskusja w kręgu, refleksja

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

- Adamski P., *Scenariusze zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem aplikacjami interaktywnych do programu edukacji przedszkolnej „Przedszkole przyszłości”*, ORE, Warszawa [online, dostęp dn. 10.06.2016].
- Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie: przewodnik po metodach aktywizujących*, Wydawnictwo Jedność, Kielce 2011.
- Helm J. H., Katz L.G., *Mali badacze – metoda projektu w edukacji elementarnej*, Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży, Warszawa 2003.
- Iluk J.(red.), *Nauczanie języków obcych w przedszkolu i na etapie wczesnoszkolnym na przykładzie języka niemieckiego*, Akademickie Centrum Kreatywności, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2015 [online, dostęp dn. 10.06.2016].
- Iluk J., *Teoria i praktyka nauczania języków obcych w przedszkolu*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4/2008, s. 48.

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- Jaworowska A., *Rozwijanie sprawności receptywnej w przedszkolnym nauczaniu języka obcego*, „Języki Obce w Szkole”, nr 4/2008, s. 59.
- Jąder M., *Efektywne i atrakcyjne metody pracy z dziećmi*, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2009.
- Kruk J., *Doświadczenie, reprezentacja i działanie wśród rzeczy i przedmiotów: projektowanie edukacyjne*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2008.
- Malec M., Szawurska A., Galas U., Dzik M., Ryżewski R., *Zestaw 50 scenariuszy zajęć edukacyjnych z wykorzystaniem aplikacji interaktywnych i aplikacje multimedialne*, ORE, Warszawa [online, dostęp dn. 10.06.2016].
- Poziomek U., Marszał D., Skrobek A. M., Woźniak M., Żurawska I., *Przyrodnicza edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna. Poradnik*, IBE, Warszawa 2016 [online, dostęp dn. 10.06.2016].
- Poźniak-Bartkowiak W., „*Mały Przedsiębiorca*”. *Program wychowania przedszkolnego, poszerzony o treści dotyczące przedsiębiorczości, dla dzieci od 3 do 6 lat*, ORE, Warszaw [online, dostęp dn. 10.06.2016].
- Skura M., Lisicki M., *Matematyka od przedszkola, Metody i zasady wprowadzania pojęć matematycznych. Przygotowanie do rozumienia liczb i posługiwania się nimi*, ORE, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 10.06.2016].

Moduł VII. Wspomaganie pracy przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci

Cel główny

Rozwój umiejętności wspomaganie pracy przedszkola w kształtowaniu kompetencji kluczowych i wzmacniania wartościowego uczenia się dzieci

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- opisuje i wykorzystuje różnorodne źródła informacji dotyczące pracy placówki przedszkolnej
- diagnozuje pracę przedszkola pod kątem kształtowania kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym
- planuje działania zmierzające do aktywizacji potencjału członków zespołu nauczycielskiego w celu skutecznej realizacji zadań placówki w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych dzieci
- wspiera nauczycieli i dyrektora przedszkola w planowaniu, realizacji i ewaluacji działań na rzecz rozwijania kompetencji kluczowych dzieci

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- wyróżnia główne zadania osób zaangażowanych w proces wspomagania – dyrektora, nauczycieli, specjalistów ds. wspomagania, ekspertów merytorycznych

Metody i techniki pracy: prezentacja, wykład, film, analiza dokumentów, drama, dyskusja zogniskowana, wędrujące plakaty, banki pomysłów, poker kryterialny, tworzenie map mentalnych, sześć myślowych kapeluszy de Bono.

Czas trwania zajęć: 9 godzin

Przebieg szkolenia:

Trener przedstawia cele szkolenia.

- **Czym jest zmiana?**

Burza mózgów, prezentacja trenera.

- **Strategie wprowadzania zmian**

Prezentacja trenera, dyskusja na forum.

- **Formułowanie wizji jako obrazu przyszłości w przechodzeniu przez zmianę**

Uczestnicy dyskutują na forum nt. znaczenia wizji we wprowadzaniu zmiany, tworzą wspólną mapę myśli, zgłaszają swoje pomysły, przyklejają samoprzylepne karteczki na plakacie, analizują, uzasadniają powstały obraz. Trener odnosi do procesu wspomagania rozwoju szkoły. Wskazuje zmianę jako element rozwoju przedszkola.

- **Jakie czynniki działają na rzecz zmiany, a jakie hamują?**

Analiza pola sił, praca w 2 grupach, 10min., prezentacja na forum.

- **Jak radzić sobie z oporem na zmiany?**
- **Jak komunikować się w zmianie?**

Analiza przypadku edukacyjnego, dyskusja zogniskowana. Uczestnicy rozwiązują problem, trener uzupełnia, wspólnie wyciągają wnioski. Trener podsumowuje wskazując elementy procesu komunikowania się w zmianie.

- **Jak przeprowadzić diagnozę pracy przedszkola?**

- etapy diagnozy

- źródła informacji

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doształcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- metody i narzędzia

Dobór i wykorzystanie narzędzi do diagnozowania pracy przedszkola. Uczestnicy w 3 grupach przygotowują diagnozę symulowaną przy pomocy metody: technika odwróconego celu, droga do celu, mapy myślowe. Każda grupa prezentuje swoją diagnozę jednocześnie prezentując wykorzystaną metodę. Dyskusja dydaktyczna na bazie wypracowanych doświadczeń w module 1-2 szkolenia. Trener moderuje dyskusję w odniesieniu do wspomagania procesu rozwoju przedszkola i z uwzględnieniem rozwijania kompetencji kluczowych dzieci oraz nt. celowości, zasadności i warunków stosowania poszczególnych metod. Podkreśla rolę osoby prowadzącej proces wspomagania w doborze metod i narzędzi diagnostycznych.

- **W jaki sposób dokonać analizy zasobów przedszkola oraz potencjału rozwojowego nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych dzieci?**
- **Gdzie i jak zastosować wnioski?**

Rozmowy w parach, 2min./os., rozmowy w czwórkach, 2min./os., dyskusja na forum. Trener zwraca uwagę na metody i na organizację kompleksowego wspomagania szkoły z udziałem przedstawicieli instytucji wsparcia.

- **Metody diagnozowania potrzeb przedszkola/szkoły**

Prezentacja trenera, dyskusja. Ćwiczenie metod diagnozowania: profilu przedszkola/szkoły, metoda czterech kroków, praca w zespołach. Wnioski i refleksje.

- **Planowanie działań przedszkola na rzecz rozwijania kompetencji kluczowych**

- określanie celów

- metody planowania

Praca w 4 grupach. Uczestnicy planują wspomaganie szkoły ukierunkowanie na rozwój kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym, tworzą harmonogram Gantta, 40min. Prezentacja prac, dyskusja na forum. Trener wskazuje na metodykę planowania i cechy dobrego celu w kontekście wspomagania przedszkola. Uczestnicy tworzą plan wspomagania w tych samych grupach, formułują cele z wykorzystaniem metody SMART.

- **Czym jest wspólne uczenie się pracowników przedszkola w procesie wspomagania?**

Metoda śnieżna kula, 10min. Ustalenie rozumienia wspólnego uczenia się pracowników przedszkola poprzez indywidualne przemyślenia, aż po wspólną interpretację wszystkich uczestników szkolenia z wielokrotnym i wielokierunkowym analizowaniem i uzasadnianiem.

- **Jak wzmocnić efektywność współpracy w zespole?**

- wspieranie rozwoju potencjału osobistego nauczycieli wychowania przedszkolnego a potrzeby rozwojowe placówki

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- współpraca osoby wspomagającej z dyrektorem przedszkola i radą pedagogiczną
- współpraca z ekspertem merytorycznym
- współpraca przedszkola z rodzicami
- współpraca przedszkola z przedstawicielami środowiska lokalnego

Praca w 5 grupach, 10min., metoda wędrujące plakaty, prezentacja na forum , dyskusja.

- **Uczenie się we współpracy - coaching zewnętrzny i mentoring wewnętrzny**

Ćwiczenia z zastosowaniem metod wzajemnego uczenia się, przykłady i ćwiczenia technik coachingowych, - uczenie się we współpracy, metoda: strzała coachingowa, 5Q, 5 x dlaczego. Uczestnicy wykonują ćwiczenia z przykładami zastosowania w procesie wspomagania przedszkola.

- **Jak monitorować działania przedszkola w zakresie pracy nad rozwijaniem kompetencji kluczowych dzieci?**

- metody indywidualne
- metody grupowe

Prezentacja trenera. Praca w 2 grupach metodą poker kryterialny. Prezentacja na forum.

- **Projektowanie ewaluacji wspomagania przedszkoli w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych dzieci**
- **Kto i jak może wesprzeć przedszkole we wprowadzaniu zmiany?**

Metoda world cafe, 30min., 3 stoliki eksperckie: PPP, PDN, BP. Dyskusja na forum, zebranie wniosków i zapisanie na plakacie jako element planu wspomagania.

- **Podsumowanie działań realizowanych w przedszkolu**

Uczestnicy planują etap podsumowania wspomagania, którego celem jest rozwijanie kompetencji kluczowych dzieci w wieku przedszkolnym, analizują metody i narzędzia ewaluacji, sprawdzając ćwiczą metodę przyczyna przyczyny. Dyskusja na forum.

W miarę potrzeb można wykorzystać metodę 6 kapeluszy rozpatrując podsumowanie procesu wspomagania w wielopłaszczyznowych aspektach.

- **Rola i zadania osoby wspomagającej pracę przedszkola**

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doskonalenia i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dyskusja podsumowująca i wyprzedzająca działania wspomagające przedszkole w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych. Trener kieruje rozmową i wspiera prezentacją z nakierowaniem na role i zadania osoby wspomagającej pracę przedszkola, znaczenie relacji z dyrektorem szkoły, nauczycielami i ekspertami na poszczególnych etapach wspomagania. Zwraca uwagę na sytuacje trudne, pułapki i błędy. Wnioski zapisywane są na wspólnym plakacie podsumowującym.

- **Autoewaluacja pracy specjalisty – wykorzystanie badania w działaniu oraz tworzeniu profilu specjalisty**

Rozmowy na forum. Autorefleksja nad gotowością uczestników szkolenia do prowadzenia procesu wspomagania.

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

- Goćłowska A., *Szkoła wobec wymagań państwa*, ORE, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 10.06.2016].

- Kalinowska-Tymińska I., *Diagnoza potrzeb rozwojowych szkoły. Kompendium wiedzy dla dyrektorów szkół i przedszkoli*, „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie lubańskim”, Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu, Luban 2015 [online, dostęp dn. 10.06.2016].

- Lorek M., *Kwestionariusz autodiagnozy pracy nauczyciela*, [w:] *Planowanie, realizacja i ewaluacja pracy nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej*, Materiały szkoleniowe, ORE [online, dostęp dn. 23.06.2016].

- Ośrodek Rozwoju Edukacji, *Informacje dotyczące zasad prowadzenia wspomagania szkół i organizowania sieci współpracy i samokształcenia wraz z materiałami szkoleniowymi* [online, dostęp dn. 10.06.2016].

- Rogala-Marciniak S., Rogala Ł.T., *Coaching. Zbiór narzędzi wspierania rozwoju*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2012.

Moduł VIII. Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomagania przedszkola/szkoły

Cel główny

Rozwój umiejętności planowania własnego rozwoju zawodowego specjalisty ds. wspomagania rozwoju przedszkola/szkoły.

Cele operacyjne

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

Uczestnik szkolenia:

- charakteryzuje kompetencje, które powinna rozwijać osoba odpowiedzialna za wspomaganie przedszkoli/szkół
- określa swoje mocne strony, które wykorzysta, wspomagając przedszkola/szkoły
- identyfikuje swoje deficyty, które utrudnią prowadzenie wspomagania przedszkola/szkoły
- wyznacza kierunek rozwoju zawodowego i przygotowuje plan działania

Metody i techniki pracy: refleksja, autodiagnoza, planowanie, koło diagnostyczne, plan osobistego rozwoju.

Czas trwania zajęć: 7 godzin

Przebieg szkolenia:

Trener przedstawia cele i krótkie wprowadzenie do tematyki.

- **Jakie kompetencje potrzebne są do prowadzenia procesu wspomagania przedszkola/szkoły?**

Krótką dyskusja. Praca w 4 grupach, 15min., każda grupa analizuje jeden etap procesu wspomagania:

- diagnozowanie potrzeb przedszkola/szkoły
- ustalenie sposobów i planu działania
- realizacja procesu wspomagania
- podsumowanie, ocena przebiegu procesu wspomagania i jego efektów

Uczestnicy wykorzystują odwołują się do wypracowanych planów wspomagania przedszkola/szkoły i wykorzystują metody planowania, tworzą plakaty, prezentują je na forum. Trener moderuje dyskusję i ustaleniem wspólnych kompetencji na poszczególnych etapach procesu wspomagania, zostaje utworzona mapa kompetencji.

- **Jakie kompetencje posiadam? W jakim zakresie? Na jakim poziomie?**

Autorefleksja osobista, wykonanie notatek własnych, dobrowolne wypowiedzi na forum.

- **Moje zasoby i ograniczenia, które mają wpływ na prowadzenie procesu wspomagania**

w kontekście:

- stosunek do wspomagania jako zadania (relacja ja – zadanie)

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

- stosunek do innych osób zaangażowanych w proces wspomagania (relacja ja – inni)
- postrzeganie siebie jako osoby wspomagającej (relacja ja - ja)

Autodiagnoza, koło diagnostyczne, wypowiedzi na forum, refleksja nad poszukiwaniem sposobów minimalizowania ograniczeń, wzmacniania i szerszego wykorzystania zasobów.

- **Jakie zasoby zewnętrzne mogą być pomocne dla osoby prowadzącej proces wspomagania?**

Rozmowa w parach, 2min./os., rozmowa w czwórkach, 5min., wypowiedzi na forum uczestników i trenera.

- **Indywidualne cele rozwojowe oraz cele rozwojowe własnej instytucji**
- **Plan własnego rozwoju w kontekście zadań stojących przed osobą prowadzącą wspomaganie przedszkola/szkoły**

Przygotowanie zarysu planu własnego rozwoju w obszarze wspomagania rozwoju przedszkola/szkoły, bazowanie na osobistych kontekstach, zasadach i ograniczeniach, otoczeniu. Dobrowolna prezentacja na forum, dyskusja. Trener podkreśla znaczenie planowania własnego rozwoju, wskazuje na różnorodne formy, wskazuje znaczenie rozwoju jednostki dla rozwoju jej instytucji w kontekście placówek systemu wspomagania i przedszkoli/szkoł.

- **Podsumowanie szkolenia**

Analiza aktywności całego szkolenia – 3 zjazdów (tematyka i zakres sesji, aktywności, narzędzia, zasoby), autorefleksja, runda wypowiedzi, ewaluacja szkolenia.

Literatura/wykaz przydatnych materiałów/stron internetowych:

- Boydell T., Leary M., *Identyfikacja potrzeb szkoleniowych*, Wolters Kluwer–Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006.
- Hajdukiewicz M. (red.), *Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomagania*, z. 1. *Założenia nowego systemu doskonalenia nauczycieli*, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa 2015 [online, dostęp dn. 16.09.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, *Materiały szkoleniowe – Letnia Akademia SORE* [online, dostęp dn. 16.09.2016].
- Ośrodek Rozwoju Edukacji, *Materiały szkoleniowe – Zimowa Akademia SORE* [online, dostęp dn. 16.09.2016].

REALIZATOR PROJEKTU:

**Ośrodek Szkolenia Doształcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor**

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl

Projekt „Kompetentne wsparcie sukcesem szkoły” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

---

REALIZATOR PROJEKTU:

Ośrodek Szkolenia Doksztalcania i Doskonalenia Kadr Kursor
Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli Kursor

ul. Gabriela Narutowicza 62, 20-013 Lublin
tel./faks 81 534 89 31, 81 534 57 26

www.kursor.edu.pl